

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

TAGAJÁNLSÓK

1933-BAN

KÉZIRAT GYANÁNT

BUDAPEST

1933

061. 12 MTA

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADEMIA

TAGAJÁNLÁSOK

1933

KÖNYVTÁRSZÁM

BUDAPEST

TAGAJÁNLÁSOK

1933-ban.

AZ I. OSZTÁLYBA

TISZTELETI TAGNAK:

NÉMETHY GÉZA r. tagot, volt osztályelnököt tiszteleti tagul ajánljuk azon sokoldalú és nagyértékű irodalmi munkásság alapján, melyet ő rendes taggá való megválasztása, azaz 1910 óta kifejtett. Ezen idő alatt nagy sikerrel folytatta tovább a már pályája előző szakaszából ismert, jelentős filológiai munkásságát, a római költők szövegének kritikáját és verbalis interpretatióját. Így kiadta latinnyelvű magyarázatokkal a *Vergilius* neve alatt hagyományozott *Catalepton* c. lírai gyűjteményt (Akad. értek. a nyelv- és széptud. köréből 21. [1911.] 9.), latin kommentárt adott *Ovidius Tristia*-jához (Akadémia, 1913.), az *Epistulae ex Ponto*-hoz (1915.), a *Remedia Amoris*-hoz (Értek. 24. [1921.] 2.), régebbi magyarázatait kiegészítette *Ovidius Amores*-éhez, *Tristia*-jához és az *Epistulae ex Ponto*-hoz (Értek. 24. [1922.] 3.) s *Persius Satirái*-hoz (Értek. 24. [1924.] 6.). Mindezen műveiben teljes mértékben érvényre jut a tárgyalt költők és irodalmi rokonaik stílusának és frazeológiájának a legfinomabb részletekig beható ismerete, a párhuzamos helyeknek meglepő gazdagsággal való összeállítása, melyeket nemcsak az értelem, hanem gyakran a szöveg helyes megállapításánál is döntő sikerrel tud felhasználni. A költői nyelvhasználat széleskörű és finom ismeretén alapuló divinatorius szövegkritikája talán legszebb gyümölcseit hozza a *Firmicus Maternus* astrologus szövegéhez adott emendatióiban (Értek. 23. [1918.] 8.), melyek közül többet igazolt utólag a kéziratok új collatiója s tett közkeletűvé a szakemberek általános helyeslése.

Némethy mint essay-író is kiváló. A Kisfaludy Társaságban bemutatott székfoglalója, a *Helena és Faust* (megj. a Budapesti Szemle 1922. nov. 109—118. lk., ismételten Újabb Költeményei-nek bevezetéseképen) az entuziazmus

hangján fejezi ki a hellén szépségkultusz és gondolatszabadság történelmi szerepét az emberi művelődés kifejtésében s úgy hangzik, mint a klasszikus ókor kultúrájának eszményi világában felnevelkedett s azon teljes odaadással csüngő léleknek tudományos hitvallása.

Ez az entuziazmus az, ami Némethyből, a filológusból költőt csinált. Hogy azt a szépet és nagyot, amit a hellén kultúra jelent, méltóképen kifejezhesse, a lírai és tanköltemények egész sorában magasztalta a hellén világszemlélet felsőbbes voltát, tanúságot téve arról, hogy az ő lelkét ez a világszemlélet nemcsak elbűvölte, hanem át is formálta a maga képére. Költeményei egyúttal a legnemesebb értelemben vett propaganda-iratok az antik kultúra igazi jelentőségének szélesebb körökben való megismertetése céljából, s hogy e tekintetben sem tévesztették el hatásukat, arról tanúskodik *Az ész és tragédiája s egyéb versek* (Budapest, I. kiadás 1925., II. kiadás 1927.) c. kötetének gyors egymásutánban két kiadásban való megjelenése. Újabb költeményei *Az ember és az isten* cím alatt (Glória-kiadás, 1929.) jelentek meg.

Némethy 40 év óta tagja Akadémiánknak s 13 éven át viselte osztályunkban az elnöki tisztséget. Nagy tudományos és irodalmi érdemei mellett nem kisebb súllyal esnek a mérleg serpenyőjébe azok a nagyon emlékezetes szolgálatok, melyeket ő Akadémiánknak tett a tudós munkában és belső igazgatásban egyaránt igen buzgó és kiváló közreműködésével, s amelyek együttvéve bőséges megokolását tartalmazzák az ő tiszteleti tagsággal való kitüntetésének.

Szinnyei József ig. és r. t.

Gombocz Zoltán r. t.

Vári Rezső r. t.

Viszota Gyula r. t.

Láng Nándor l. t.

Darkó Jenő l. t.

Förster Aurél l. t.

Husztai József l. t.

AZ I. OSZTÁLY B) ALOSZTÁLYÁBA

RENDES TAGNAK :

Az I. osztály B) alosztályába rendes tagnak ajánljuk **SOLYMOSSY SÁNDOR** lt.-ot, a szegedi egyetemen a néptan ny. r. tanárát.

Tudományos munkássága éppen lev. tagsága évei alatt (1919 óta) termette meg legszebb gyümölcseit, a korábbi évek elmélyedő, szilárd alapvetése után. Tudós pályája folyamán átélte szaktudománya forrongásának évtizedeit s azzal együtt eljutott tárgyköre, alapfogalmai, célja és módszerei szabatos kijelöléséig (*Az etnológia tárgyköre és módszerei*, Ethn. 1926; *Magyar néptudomány*, »A m. tudománypolitika alapvetése, szerk: Magyary Z.« c. kiadványban, 1927.; németül 1932.; *Bevezetés a néptudományba*, Napk., 1929.; *A népmese problémái*, Társ. tud. 1921.; *Mi a folklór?* a M. Népr. Társ. Fü. 2. sz.; *Elnöki megnyitó*, Ethn. 1932.: »tömegelemek« és »néplelek« közti különbségtetésének is. Az etnológia iránt sokáig tapasztalt közönynek u. i. éppen a mibenlétéről való tájékoztatlanúság, vagy tudomány-értékében való kételkedés volt egyik főoka.

Elméleti tisztánlátása mellett eredményei másik biztosítéka: rendkívüli terjedelmű anyagismerete, melyre évtizedek zajtalan, szívós munkálkodásával tett szert. Az általános néptudomány, tárgyi néprajz és folklór: talán minden másnál nagyobb mértékben világtudományok, mind anyaguk forráshelyét, mind művelőik származását tekintve. Mellőzhetetlen pedig a nemzetközi anyag ismerete, ha valaki, mint Solymossy, népi hagyományaink faji különösségeinek s ősi elemeinek a kiválasztására törekszik: »maradandó érvénnyel csak akkor tudjuk a *magunkét*, a mi *eredeti* kultúrkincsünket megállapítani, írja ő maga, ha a közénk férfözött idegen elemeket képesek vagyunk felismerni és kiselejtezni«. Ő tehát éppen nemzeti célkitűzése érdekében tett szert az említett nagyarányú, nemzetközi-etnológiai ismeretekre. Ebbeli tájékozottsága kitetszik még apróbb könyvismertetéseiből, bírázataiból is, nemkülönben gondos összehasonlító tárgytörténeti jegyzeteiből, melyekkel folyóirata, az *Ethnographia*, népi szöveg-közléseit kíséri, vagy azon bevezető tanulmányokból és bőséges világirodalmi összevetésekből, melyeket mint egy holland nyelven megjelent magyar monda- és mesegyűjtemény (a gyönyörű illusztrációkkal is díszített *Hongarsche Sagen*, 1929.) tudós felszerelését, kül-

földi ismertetői is megfelelően méltattak; kitetszik főképp sok magyar-érdekű részlet-tanulmányának párját ritkító adaturalmából.

Levelező tagsága idején írt művei részben az őskultúrákkal foglalkozó *általános néptudomány*, részben a szorosabb értelemben vett folklór területén mozognak, csaknem kivétel nélkül különleges magyar célkitűzésekkel.

Az első csoportbeliek közül legkiemelkedőbbek: *A magyar nép lelkéről* (a Szab. Lyc. kiadv. 20. sz., 1920.); *Névmágia* (M. Ny. 1927.); *A gondolatritmus eredete* (Ethn. 1927.); *A vasorrú bába és mítikus rokonai* (u. o.); *Ősi fejfaformák népünknel* (Ethn. 1930.); *A honfoglalás előtti magyarság etnikumához* (Munkácsi-album, 1930.); *A magyar ősvallás* (M. Sz. 1932.).

A második csoportbeliek java: *Mese a jávorjáról* (Ethn. 1919., 1925.); *Az Ezeregyéj* (u. o., 1919.); *Verwandschaft der ung. Märchen mit den orientalischen* (Ung. Jahrb. 1923.); *Keleti elemek népmeséinkben* (Ethn. 1922. és Revue des Études hongr. et finno-ougr. 1928.); *Magyar ősvallási elemek népmeséinkben* (Ethn., 1929.); *A székely népballedáról* (Emlkv. a Székely Nemz. Múz. 50 éves jubileumára, Sepsiszentgyörgy, 1929.); *Népmeséink sárkányalakja* (Ethn. 1931.); *Népbabonáink ősrétege* (Akad. felolvasás, 1932.). — Irodalomtörténeti vonatkozásúak: *Jókai és a magyar nép* (Ethn. 1925.); *A Toldi-monda keletkezése* (Ir. tört. Közl. 1923.); *Lél vezér kürtmondója* (Ethn. 1929.).

Mind e tanulmányok egyenként is magvas hozzászólások egy-egy részletkérdéshez s megérdemelnék az egyenként való méltatást. De alig van köztük egynéhány, mely ne érintené a magyar ősvallás kérdését s ne vinne egy-egy lépéssel közelebb a megoldáshoz. Látni is már bennök a végső eredmények körvonalait. Solymossy munkásságának említett két főterülete úgy tűnik fel, mint egy jól megfontolt s következetesen végrehajtott módszeres eljárásnak két egymásra utalt, egymást megvilágító ágazata. Az általános néptudomány szolgáltatja a primitív fajok és néptörzsek gondolkodásrendszerének, vallásos képzeteiket is igazgató világfelfogásának ismeretét; a folklór feltárja népünknek az ősi időkből csodálatos szívóssággal átörökített, törmelékes hagyományemlékeit, főképp a népmesékben és babonákban. Amaz megvilágítja emezeket, lehetővé teszi értelmezésüket s visszaiktatásukat eredeti rendeltetésük gondolatvilágába: a magyar ősvallás hiedelmei közé.

Először is a magyar népi hagyományok ősrétegét kellett kiválasztani a reázkodottak alól. Eredmény: 6—7 nép-

mesénknek ősi tulajdonukul való kijelölése azon az alapon, hogy ezek jelenlegi szomszédaink s a nyugateurópai népek mesekincséből teljességgel hiányzanak, feltalálhatók azonban némely kaukázusvidéki népeknél, vagyis egyik őshazánk és szomszédsága folklór-jában. Egy bizonyos sárkánytípusnak is sikerült megállapítania távolkeleti eredetét. A szóbanforgó mesék nemcsak a motívumok sorrendjében és láncolatában, hanem szinte még a mesebeli párbeszédekben is szoros egyezéseket tüntetnek fel ama keletiekkel. Némely sztereotíp fordulat (»hol volt, hol nem volt«, »jól jártál, hogy öreganyádnak szólítottál«, »hol jársz itt, ahol a madár sem jár?«) szintén ősi emlékkincsnek bizonyult.

A feladat másik oldala az ősinek bizonyult népmesei és babonahagyományok mítikus eredetének tisztázása volt, vagyis értékesítésük a magyar ősvallás megismerésére. E nagy érdekű vizsgálódás főbb eredményei a következők:

A magyarok ősvallása több fejlődéstörténeti fokozaton ment keresztül; hagyománytörmelékeink háromba engednek bepillantást. Első az ős-kultusz hiedelemvilága, mely a segítő és büntető másvilági szellemeket az elköltözött ősök lelkében látja s nekik, egykori hajlékaikban vagy ligetekben bálványbábút állít. E bábukon csak a fejrész volt némileg kidolgozva (az orrot pl. valami vascső-féle jelentette rajta; v. ö. »vasorrú bába«). A holtat — halásznép! — csónakba temették, a másvilágba vivő, bizonyára vízi útra való tekintettel. (Innen a bábuknak is sokszor csónakszerűleg hajlított alakja, s több vidékünkön, máig, a fejfáké.) A kiszállt lélek egy darabig még tovább él a földön, hazahazalátogat s akkor bábujja szolgálhat neki testhüvelyül (v. ö. »hálni jár belé a lélek«). A test sírbeli feloszlása után azonban a lélek a másvilágra költözik, ijesztő megpróbáltatásokkal teljes utakon. (Ezek emlékmása a népmesei hősök emberfölötti küzdelmei, kalandjai.)

Egy magasabb hitéleti fokozat már minden élő és élettelen dologba külön lelket képzel bele, kikkel csak kiváltságos emberek — a samánok — tudnak érintkezni, úgy, hogy dobbal magukhoz idézik őket s megegyeznek velük bizonyos áldozatok fejében. (A samándob emlékei: a szitarosta-babonák, s nyoma maradt a dobbal való kuruzslásnak is.)

A népmeséinkből ismert »kacsalábon forgó várkastély« képzete őrzi a harmadik fokozat emlékét, egy fejlettebb samánizmus hitvilágáét, mely már a világmindenség-ről s egy külön égi világról is alkot magának valamelyes képet. Az ég az isteni hajlék; egy óriási fa tartja valahol

s e »világfán« forog a mozdulatlan, lapos föld felett. Az eget tartó fa jelképéül a sátorban vagy előtte facölöpöt állítanak s az előtt végzik áldozataikat. A cölöp töve gyakran madárláb-formára van alakítva, szára lépcsőzetes rovátkáin lépked fel a samán, hogy a cölöp tetején ülő faragott madárral (lúd, kacska) lelkét az égiekhez vitesse fel.

Ilyen s hasonló becsű megállapításokat sikerült felírnia Solymossy Sándornak azon »üres lapokra«, melyekkel kezdődik minden történelem, a magyarságé is. Ezek után méltán várjuk tőle a magyar ősvallás monografiáját.

Külföldi folklóristáknak évek óta szállítja a magyar variáns-anyagot, s a bázeli Volkskundl. Bibliographie részére (melynek szerkesztő-bizottsági belső tagja) a magyar könyvészeti adatokat. Mint magyar egyetemen az első néptani tanszék betöltője, úttörő munkát végez: tanszék-hagyományt teremt, utódokat nevel s a néptudománynak híveket szerez. Stílusával, szépen folyó, világos prózájával példát ad arra, mint kell és lehet a szakszerűség sérelme nélkül tudományt kedveltetni s tudós eredményeket szélesebb körökben terjeszteni. A magyar néptudomány felvirágzását nemzeti érdeknek tartja, társadalmi szakadások üdvös áthidalását reméli tőle s a nemzeti regeneráció egyik tiszta kútfejét tiszteli benne.

Akadémiánkat néhány évvel ezelőtt hasonló meggyőződés vezette a Néptudományi Bizottság létesítésére. Kérjük, tüntesse ki most rendes tagsággal e nemzeti tudomány-szak oly igen hivatott képviselőjét, messzire elhangzó megbecsüléseként magának az aránylag új tudományszaknak, de lelkesítő elégtételül is az igénytelen munkás férfiúnak.

Budapest, 1933. február 20.

Horváth János r. t.

Hozzájárulunk:

Badics Ferenc t. t.

Szinnyei Ferenc r. t.

Viszota Gyula r. t.

Zlinszky Aladár l. t.

Szász Károly l. t.

Thienemann Tivadar l. t.

Kéky Lajos l. t.

Bajza József l. t.

Baros Gyula l. t.

György Lajos l. t.

Gulyás Pál l. t.

AZ I. OSZTÁLY B) ALOSZTÁLYÁBA

LEVELEZŐ TAGNAK:

ALSZEGHY ZSOLT budapesti tanárképző-intézeti közpiskolai tanárt, a M. T. Akadémia Irodalomtörténeti Bizottságának meghívott tagját, a Magyar Irodalomtörténeti Társaság titkárát, az *Élet* című folyóirat szerkesztőjét az I. osztály B) alosztályában megüresedett öt hely egyikére levelező tagnak ajánljuk.

Ajánlottunk negyvenöt éves. Olyan családból származik, melyben hagyományoszerű volt az irodalmi érdeklődés. Atyai és anyai nagyatyja érdemes könyvgyűjtők is voltak. Ő maga ifjúkora óta fáradhatlan művelője az irodalomtudománynak s iskolai tanulmányainak befejezése óta egyre fokozódó tárgyszeretettel foglalkozik a magyar szellemiség idevágó anyagának történeti és esztétikai szempontú vizsgálatával. Nagyszombati származású lévén, a szülőhelyi vonatkozások alapján figyelme korán ráterelődött az ottani régebbi szerzetesélet művelődéstörténeti jelentőségére. Ez irányban való kutatásainak gyümölcse a részben latin, részben magyar nyelvű iskoladramák egy addig kevésbé ismert területének feltárása és jeles készülségre valló beillesztése a fejlődés rendjébe. (*Illei J. élete és írói működése. Magyar tárgyú jezsuita-dramák. Csíksomlyói iskoladramák stb.*)

Részletkérdésekre vonatkozó adatközléseinek és a szakemberek előtt jól ismert kisebb értekezéseinek felsorolása helyett legyen szabad e ponton arra a *Magyar drámai emlékek a középkortól Bessenyeiig* című, 487 l. terjedelmű kötetére hivatkoznunk, melynek egybeállítása, szövegkiadása, magyarázó jegyzetei és összefoglaló tájékoztatója már a mesterségében biztos kezű tudósra mutatnak. E mű a Beöthy Zsolt, Négyesy László és Császár Elemér szerkesztésében a Kisfaludy-Társaságtól megindított Nemzeti Könyvtár sorozatában jelent meg (1914). A régibb korokban való eredményes bűvárkodás és a szakjával kapcsolatos mélytávlatú, elméleti körültekintés után Alszeghy folyton táguló látókörrrel s élesedő kritikai érzékkel fordult mult századi és újabb irodalmunk termékei felé. Idetartozó derék tanulmányait mellőzve, itt is csupán arra a művére utalunk, mely már teljes kiforrottságában láttatja ajánlottunk szempontjainak komolyságát és eredetiségét. Ez a hagyományokat megbecsülő, az irodalmi tényeket friss élményszerűséggel tárgyaló munka *A XIX. század magyar irodalma* (Bp. 1923. 283 l.) címen jelent meg, s külön

érdekessége, hogy a tárgyi adottság tudós szempontjainak érvényesítésén kívül arra a kérdésre is felelni próbál: mennyiben hatottak irodalmunk főalakjai a nemzeti lélek megújulására.

Ugyanily elbírálás alá esnek Alszegehynek *Magyar lírikusok* (1921.) és *Vázlatok* (1925.) címen egybegyűjtött, a legújabb magyar irodalmat tárgyilag megbízhatóan értékelő, világirodalmi tájékozottságra és kiművelt izlésre mutató kritikai meg tanulmányyszerű dolgozatai is.

Alszegehy Zsolt mennyiségileg tekintélyes, tartalmilag értéket jelentő munkásságát — szerkesztői és tankönyvírói működése alapján is — széles körben becsülik. Ez a körülmény fölöslegessé teszi, hogy valamennyi munkája felsoroltassék. Vázlatosan ismertetett főműveiből következtetve alapos a remény, hogy a levelező tagsággal való kitüntetés még növelné az ereje teljében levő tudós önbizalmát és munkakedvét.

Ismételten tisztelettel ajánljuk őt a t. Akadémia nagybecsű figyelmébe és jóindulatába.

Budapest, 1933. február 20.

Császár Elemér r. t.
 Voinovich Géza r. t.
 Szinnyei Ferenc r. t.
 Horváth János r. t.
 Viszota Gyula r. t.
 Szász Károly l. t.
 Kéky Lajos l. t.
 Bajza József l. t.
 Baros Gyula l. t.

Tekintetes Akadémia!

Tisztelettel ajánlom levelező tagul az I. osztály B) alosztályába **ÁPRILY LAJOS** költőt, a Kisfaludy-Társaság tagját. Áprily Lajos az újabb magyar lírának kimagasló alakja, aki gondolatainak mélységével, érzéseinek tisztaságával, forma-művészetének tökélyével egyaránt méltó arra, hogy Akadémiánkban helyet foglaljon. Tisztán művészi törekvései mellett költészete etikailag is tiszta és nemes világfelfogást tükröz. Pályája első felét Erdélyben futotta meg, részese az erdélyi szellemi élet kialakulásának és az összeomlás utáni erdélyi irodalom egyik legjelesebb kép-

viselője. Kitűnő műfordító, amit Gerhardt Hauptmann: Az elmerült harang című mesedramájának és a modern líra egy pár darabjának mesteri átültetése igazol. Ezenkívül a Budapesti Szemlében és az Erdélyi Helikonban megjelent rövidebb essay-i és beszédei arról tesznek tanúságot, hogy egyetemes esztétikai és irodalomtörténeti műveltsége mellett az írott és az élő szó egykép hatalmában van. Művei: *Falusi elégiák*. Minerva, 1921. *Esti párbeszéd*, II. kiadás. Minerva, 1923. *Versek*. Athenaeum, 1924. *Rasmussen hajóján*. Berlin, Ludwig Voggenreiter, 1926. *Vers vagy te is*. Erdélyi Szépművészeti Céh. 1926. *Idahegyi pásztorok*. Erdélyi Szépművészeti Céh. 1929.

E művek alapján bizvást hiszem, hogy megválasztatása esetén Áprily Lajos Akadémiánknak nyereségére válnék.

Ravasz László t. t.

Hozzájárulunk:

Szinnyei Ferenc r. t.

Szász Károly l. t.

Kéky Lajos l. t.

CSATHÓ KÁLMÁN-t, elbeszélőt és drámaíró, a Kisfaludy- és a Petőfi-Társaság tagját ajánljuk levelező tagul az I. osztály B) alosztályába. Csathó Kálmán a világháború előtt férfivá ért regényíróink között egyike a legérdemesebbeknek, — kétségkívül a legmagyarabb is. Íróművészete a XIX. század értékes hagyományain csiszolódott, munkássága — eddig 14 kötet — egészen a Jókai-Mikszáth-Herczeg vonalba kapcsolódik, műveiben a magyar középosztály élete és fölfogása tükröződik. Legsajátosabb tárgyköre a háború előtti vidéki magyar úri élet; kitűnően ismeri, mert benne nőtt fel, meg tudja ragadni igazi valójában, mert fejlett az érzéke a jellemző iránt. S van ereje a jól megfigyelt vonásokból rekonstruálni a közelmúlt képét. Mint nemzeti klasszicizmusunk nagy művészei, ő is *embereiben* rajzolja a kort: nem pepecsel, nem festeget, hanem hőseit új meg új fordulatokba bonyolítja, s míg ezáltal elbeszéléseinek, regényeinek, drámáinak gazdag, gyorsan pergő cselekvénye fölkelte és lekötötte az érdeklődést, elénekli az egész mozgalmasságában hőseinek lelki élete s benne a kor erkölcsi fölfogása, gondolkodásmódja, világnézete.

Időnként eltér ettől a tárgykörétől, egy lépéssel hol közelebb kerülve a jelenhez, hol visszafordulva a múlt felé. Amott a régi és az új nemzedék eltérő képzetvilágából és szelleméből fejleszti a bonyodalmakat, szembeállítva apák és fiúk — inkább anyák és leányok — ellentétes világnézetét, emitt, nagyszabású trilogiájában, a *Lányok, anyák, nagyanyák* című regényciklusában, két vetélkedő család küzdelmét rajzolva, félszázados távlatot nyit nemzetünk életébe. Ez a regény az új magyar regényirodalomnak egyik figyelemre nagyon méltó alkotása. Erős, élesen jellemzett egyéniségek összeütközéséből olyan gazdag és teljes körkép bontakozik ki, — a nemzet sorsának alakulása az abszolutizmustól a világháborúig; s ez a körkép olyan színes és jellemző, hogy magasan följe kerül nem egy sokat dicsért újabb regényünknek. Méltóan illeszkedik melléje Csathó egyetlen történeti regénye, a *Földiekkel játszó égi tünemény*... Csokonai élete költészetté fejlesztve. Nem olyan »regényes életrajz«, amilyeneknek ma nagy keletük van, — ennél a műfajnál értékesebbet adott Csathó. A történelem nem ürügy számára, hogy a históriai fonalra ráakaszthasson képzeletszülte eseményeket, — műve valóban történet is, regény is: a história adatait életre kelti s az előttünk ismeretlen lelki rúgók föltárásával emberileg érdekessé tudja tenni. Akadémiánk a regényt, méltányolva értékeit, a Péczely-díjjal tüntette ki. Regényeinek egyes motívumait, valamint elbeszéléseit szívesen fejleszti tovább Csathó drámákká, — általuk sok meleg színpadi sikerben lett része, s ma egyike legnépszerűbb drámaíróinknak.

Széleskörű műveltség, magyar érzésvilág, a jellemrajz ereje és biztossága, igazi, legjobbainkra emlékeztető elbeszélő művészet és stílérzék, — úgy gondoljuk, Csathó mindenképen méltó tagja lenne Akadémiánknek.

Császár Elemér r. t.

Voinovich Géza r. t.

Hozzájárul:

Herczeg Ferenc t. t.

AZ I. OSZTÁLYBA

KÜLSŐ TAGNAK:

Az I. osztályba külső tagnak ajánljuk **MARK GYULA** tartui (dorpati) egyetemi tanárt, nyelvtudóst, a nagytekintélyű Õpetatud Eesti Selts (Gelehrte Estnische Gesellschaft) elnökét.

Ajánlottunk aránylag fiatalon igen előkelő helyet vívott ki magának az évezredes elnyomatás alól felszabadult észt testvérnépnek a világháború óta eltelt időszak finnugor nyelv- és néptudományában. A nemzetközi elismerés és tisztelet Mark irányító működésének, szervező sikereinek, mindenekelőtt azonban tudományos munkásságának jár ki. Szakképzettsége alapjait Finnországban szerezte meg, majd ismereteinek bővítése végett két nyarat Magyarországon töltött s több tanulmányutat tett a lappok és a mordvinok között is.

A kitünõ iskolázottság és a széleskörű anyagismeret meglátszik Mark minden munkáján, nagyobb számú szófejtésén épúgy, mint terjedelmesebb monografiáin (*Die Possessivsuffixe in den uralischen Sprachen*, I., 1923; *Zum längeren I. Infinitiv im Finnischen*, SUS. Toim. LVIII.; *Über das Roggendreschen bei den Esten*, 1932.), de ezeken az érdemeken felül szembetűnnek Mark egyéb tudóserényei is: a tárgy természetéhez alkalmazkodó nyelvtudományi módszer mintaszerű tökéletessége, a fegyelmezett kritika és a lényegbe fúródó éleslátás.

Mark munkájának eredményei magyar szempontból is számottevők: neki köszönhetjük több magyar szó eredetének földerítését, fontos finnugor hang- és alaktani megállapításai pedig megtermékenyítő hatással vannak a mi kutatásainkra is.

Külső taggá való megválasztásra melegen ajánljuk.

Szinnyei József ig. és r. t.

Munkácsi Bernát r. t.

Gombocz Zoltán r. t.

Zsirai Miklós l. t.

Tisztelettel ajánljuk az első osztályba külső tagul **LOUIS RÈAU** francia művészettörténészt, a Société de l'Histoire de l'Art français elnökét.

Louis Rèau régebben éveken át a szentpétervári francia

intézet igazgatója volt, a háború utáni időben, 1924—1930 pedig a Gazette des Beaux-Arts című folyóirat főszerkesztője. Jelenleg a bécsi francia intézet igazgatója és a francia művészet történetét művelő társaságnak elnöke. Mintegy 25 évre visszatekintő tudományos működésében főképen a francia művészet multjával, de e mellett a német és az orosz művészet történetével is foglalkozott. Nagyműveltségű író; ítéletének józanságával és előadásának világosságával jellegzetes képviselője a francia tudományosságnak.

Az André Michel-féle »Histoire de l'Art depuis les premiers temps chrétiens jusqu'à nos jours« Paris, A. Colin 1929, című munka XVII. kötetében, a XXIV. fejezetben »L'art Hongrois« cím alatt tüzetesen foglalkozik a magyar képzőművészet multjával és különösen a XIX. században végbement fejlődésével. Olyan melegen méltányolja művészetünket olyan megbecsüléssel és tárgyilagossággal foglalkozik vele, mint még senki sem tette azon külföldiek közül, akik a magyar művészetről hasonló összefoglaló munkában írtak. Csaknem két teljes oldalt szentel Munkácsy és körülbelül ugyanannyit Szinyei-Merse méltatásának. »Az európai művészettörténelem nem mellőzheti hallgatással — írja az utóbbiról — ennek a zseniális magyar festőnek hozzájárulását az impresszionizmus fejlődéséhez.« A tanulmányt 18 illusztráció kíséri.

Rèau tanulmányának annál nagyobb fontossága van reánk nézve, mert igen előkelő helyen, egy általában ismert és elterjedt művészeti munkában jelent meg. Rèau valószínűleg új utat tört külföldön a magyar művészet komolyabb méltánylása számára. Eddig az ilyen összefoglaló munkákban, amilyenek különösen Németországban jelentek meg, rendszeren vagy agyonhallgatták a magyar művészetet, vagy pedig szántak ugyan pár sort neki, de úgy állították oda, mint a német és osztrák művészetnek jelentéktelen keleti kiágazását. Rèau ezzel az eljárással — miután személyes vizsgálatai alapján meggyőződött helytelenségéről — gyökeresen szakított, s ezzel nemcsak elismerésünkre, hanem hálánkra is rászolgált. Örvidenünk kell, ha módunkban van ezt elismerni azzal, hogy Akadémiánk külső tagjává választjuk meg.

Budapest, 1933. február 25.

Petrovics Elek l. t.

Hozzájárul:

Gombocz Zoltán r. t.

Művei:

»L'Art en Hongrie« Id.: Michel, André. Histoire de l'Art VIII. köt. IIIème Partie. Chap. XXIV. pp. 995—1018.

1. Cologne. Paris, 1908. (»Les Villes d'Art célèbres.«)

1a. L'Organisation des Musées. Paris, 1909.

2. Peter Vischer et la sculpture franconienne du XIVe au XVIe siècles. Paris, 1909. (»Les Maîtres de l'Art.«)

3. Les Primitifs allemands. Paris, 1910. (Les Grands Artistes.)

4. Saint Pétersbourg. Paris, 1913.

5. Mathias Grünewald et le retable de Colmar. Nancy-Strasbourg, 1920.

6. Colmar. Paris, 1920.

7. L'art russe. Tome I—II. Paris, 1920—1922.

8. Correspondance de Falconet avec Catherine II. Paris, 1921.

9. Etienne Maurice Falconet. Paris, 1922.

10. L'art français sur le Rhin au XVIIIe siècle. Paris, 1922.

11. Histoire de l'Expansion de l'art français. Paris, 1924—1927.

12. La peinture au Musée du Louvre. École allemande. Paris, 1925.

13. L'art français aux États—Unis. Paris, 1926.

14. Histoire de la peinture française au XVIIIe siècle. Tome I—II. Paris et Bruxelles, van Oest, 1925—1926.

15. Une dynastie de sculpteurs français au XVIIIe siècle, Les Lemoyne. Paris, 1927.

16. La gravure d'illustration. Paris, 1928.

17. Lexique polyglotte. Paris, 1928.

18. Dictionnaire des Beaux-Arts. Paris, 1930.

19. Vienne, Schönbrunn et les Abbayes de l'Autriche. Paris, 1932.

VASMER MIKSA berlini egyetemi tanárt, a porosz s több más Akadémia és tudós társaság tagját Akadémiánk első osztályába *külső tagnak* ajánljuk. Vasmer a szláv filológia régi munkása, amely területen nagy és maradandó értékű munkásságot fejtett és fejt ki részint önállóan megjelent műveiben, részint pedig folyóiratokban,

így első sorban az általa szerkesztett *Zeitschrift für slavische Philologie* címűben megjelent értekezéseiben, cikkeiben. Különösen nagy szeretettel foglalkozott és foglalkozik újabb munkáiban olyan filológiai, nyelvi, irodalmi és történeti kérdésekkel, amelyek megfejtésében az orosz tudományos kutatások eredményeinek is fontos segítsége vagy szavazata van. Ilyen irányú értekezései többek közt:

1. *Untersuchungen über die ältesten Wohnsitze der Slaven*. I. *Die Iranier in Südrussland*. Leipzig, 1923. Ebben a műben a ránk maradt személy- és földrajzi nevek alapján megállapítja, hogy Déloroszország melyik területén, s nyugatra és északra mely vonalig terjedően lakhattak iráni, szkíta, szarmata, alán stb. népek. — 2. *Die Urheimat der Slaven*. Breslau, 1926 (különlenyomat a W. Volz, *Der ostdeutsche Volksboden* című műből). A legnagyobb körültekintéssel igyekszik megállapítani, hogy a szlávság mai elhelyezkedése előtt Oroszország melyik területén élt. Döntő érveit három fanévből, még pedig az erdei bükkfa, a gyertyánfa és a tiszafa közös szláv neveiből meríti s úgy találja, hogy az őshaza a szétvándorlás előtt a Pripet folyó vidékén, Pinsk-Kiev közti területen volt. — 3. *Wikingerspuren in Russland*. Berlin, 1931. (Megjelent a porosz Akadémia Sitzungsberichte XXIV. kötetében.) — 4. *Die Ostgrenze der baltischen Stämme*. Berlin, 1932. (Megjelent uo., ahol a 3. szám alatti.) A 3. sz. alatt említett dolgozatban azt kutatja, Oroszország területén hol vannak viking, tehát északi germán nyelvi földrajzi nyomok, a 4. szám alatt említettben meg azt, hogy milyen mélyen kelet felé lakhattak Oroszországban litván-lett törzsek.

Vasmer sok jeles dolgozata közül azért emeltem ki ezt az újabban megjelent négy dolgozatot, mert ezek közvetlenül a magyar és a finn-ugor nyelvtudományt is érdeklik. S a szerző mindenkor figyelemmel is van a magyar és a finn-ugor nyelvtudomány eredményeire. Vasmer azonfelül, hogy így sok olyan kérdést érint és érintett dolgozataiban, amelyek a mi tudományosságunkkal is összefüggnek, különösen is megérdemli, hogy Akadémiánk külső tagjai sorába iktassuk. *Zeitschrift für slavische Philologie* című folyóiratában a magyar szaktársak dolgozatait mindenkor szívesen közli, még akkor is, mikor e dolgozatok eredményei folyóirat népszerűségének rovására eshetnek. Meg kell említenünk azt is, hogy Vasmer a berlini egyetem Magyar Intézetének (Ungarisches Institut der Universität) törekvéseit mindenkor támogatta és támogatja s a berlini Collegium

Hungaricum-ban tanuló magyar ifjúságnak mindenkor a legönzетlenebb barátja.

Budapest, 1933. február 24.

Melich János r. t.
Gombocz Zoltán r. t.

A II. OSZTÁLYBA

TISZTELETI TAGNAK:

A II. osztályba tiszteleti tagnak ajánljuk **Dr. CSANKI DEZSŐ**-t, Akadémiánk jelenlegi másodelnökét, egy élet gazdag tudományos eredményei alapján. Ama 42 év óta, hogy Akadémiánknak tagja, különösen 33 évi rendes tagsága alatt Akadémiánkkal valósággal összeforrott. Tizenkét évig volt a II. osztály elnöke, 1909 óta a történettudományi bizottság, 1924 óta az archeologiai bizottság elnöke. Tevékeny részt vett azonkívül Akadémiánk számos bizottságának munkálataiban. 1925 óta tagja az Akadémia Igazgató-Tanácsának is. E száraz adatok eléggé bizonyítják, hogy mily nagy mértékben letéteményese Akadémiánk bizalmának és szeretetének.

Tegyük ehhez hozzá, hogy az ő érdeme az Országos Levéltár mai szép hajlékának fölépítése, a levéltár átköltöztetése és tudományos intézetté történt átszervezése, valamint folyóiratának, a Levéltári Közleményeknek megindítása, a Magyar Gyűjteményegyetem ügyvezetésének kialakítása, hogy az ő hosszú ügyvezető-alelnöki munkásságához fűződik a Magyar Történelmi Társulat nehéz időkben átélt szép virágzási korszaka és hogy a súlyos időkben alakult Tudományos Társulatok és Intézmények Országos Szövetségének ügyvezetése is az ő kezében összpontosult.

Nagy gonddal készült tudományos munkáin kívül eleven érdeklődése minden tudományos ügy iránt, gondos szeretete minden reábízott tevékenységi körben, fáradhatatlan munkája és tettereje állították őt a magyar tudományosság, de különösen a magyar történettudomány vezérei sorába.

Berzeviczy Albert ig. és t. t. elnök
Domanovszky Sándor r. t.
Szentpétery Imre r. t.
Lukinich Imre r. t.

Tisztelettel alulírottak **Dr. FÖLDES BÉLA**-t, a Pázmány Péter Tudományegyetem kiérdemesült ny. r. tanárát, volt átmenetgazdasági minisztert és Akadémiánk rendes tagját *tiszteleti tagnak* ajánlják.

Földes Béla érdemei a közgazdaságtan fejlesztése és a magyar közgazdák egész generációjának nevelése terén oly nyilvánvalóak és közismertek, hogy ajánlásunk aligha szorul bővebb indoklásra. Ha Földes Bélának a közgazdaságtan, a statisztika és a pénzügytan magyar irodalmának fejlesztése körüli érdemeit csak némileg is méltatni akarnók, az ajánlások szokásos szűk keretei között ez nem is volna lehetséges. Két kötetes »Társadalmi gazdaságtana«, mely számos kiadásban jelent meg, komoly elméleti megalapozásával mély elméleti tudással vértette fel jogásznemzedékünket és gazdaságpolitikája volt nálunk a szociálpolitikai érzék kifejlesztésének egyik főtényezője. Szemináriumában és szociálpolitikai egyesületeink életében való részvételével és mindenképen azon volt Földes Béla, hogy a szociálpolitikai tudást és felfogást hazánkban is megalapozza és tanítványaiiban, valamint a közéletben kifejlessze. A magyar statisztika kifejlesztésében is tevékeny részt vett és »Államháztartástanában« kitűnő pénzügytani kézikönyvvel ajándékozta meg a magyar irodalmat. E munkája Németországban is fényes sikert aratott, amennyiben a terjedelmes munka második kiadást is ért meg. Közgazdasági dolgozatainak nagy része német nyelven is megjelent.

Földes Béla 1848-ban született és már 1879-ben tanár volt. A Pázmány Péter-Egyetemen 36 évig működött és a nagyváradi jogakadémián töltött éveket is beszámítva, majdnem négy évtizeden keresztül szolgálta a közgazdasági és statisztikai oktatást. Akadémiánknak 1893. óta tagja és már 1903. óta rendes tagja. Egyideig szerkesztette az Értekezések a Társadalomtudományok köréből című akadémiai kiadványsorozatot, később ugyancsak Akadémiánk megbízásából a Magyar Közgazdasági Könyvtárt. 17 évig volt nemzetgazdasági bizottságunk előadója. Akadémiánk több pályadíját nyerte el és számos értékes felolvasással gazdagította az Akadémia tevékenységét. Nyugalomba vonulása óta is ugyanoly szorgalommal folytatja tudományos munkásságát, mint azelőtt.

Mindezek alapján bátrak vagyunk tiszteleti taggá való megválasztását ajánlani.

Budapest, 1933. március 5-én.

Gaal Jenő ig. és r. t.

Bernát István r. t.

Fellner Frigyes l. t.

Heller Farkas l. t.

Hegedüs Loránt l. t.

Navratil Ákos l. t.

A·II. OSZTÁLY A) ALOSZTÁLYÁBA

RENDES TAGNAK:

A M. T. Akadémia II. osztályának A) alosztályában megüresedett *rendes tagsági* helyre, alulírottak, mély tisztelettel megválasztásra ajánljuk **Dr. ILLÉS JÓZSEF** egyet. nyilv. r. tanárt és Akadémiánknak lev. tagját, kinek most már három évtizedet is meghaladó jogtörténeti tudományos munkásságát a Tek. Akadémia 1915-ben történt lev. taggá választásával és azután is ismételten, melegen honorálta.

Illés József tudományos egyéniségét pályája első felében az egyetemes európai jogtörténelemnek, ennek az egészen különleges és magyar talajon kibontakozott tudományágnak művelése kötötte le. Mint nagy elődjét, Hajnik Imrét, úgy őt is e messze távlatokat átfogó tudomány vezette fokról-fokra annak felismerésére, hogy az emberiség sorsát végső fokon meghatározó egyetemes jogeszmék fejlődésének, alakulásának és kihatásának eredményeit az egyes nemzeti jogtörténetek teljes és tökéletes feldolgozása és kiépítése után lehet csak rendszerbe foglalni és abszolút tudományos értékekké emelni. Minden erejével rávetette tehát magát a magyar jogtörténet kutatására, s az a munka, az az alapvető tevékenység, melyet az Árpád-kori magánjog intézményei történeti kialakulásának eladdig leginkább elhanyagolt mezején végzett: értékében méltán sorakozik Wenzel és Hajnik úttörő munkásságához és annak egyenes folytatásaként tekintendő. Ennek a munkásságnak becsét, melyet sokszorosán fokozott az, hogy Illés Józsefnek professzori hivatása módot adott a tanszéken keresztül egymást követő nemzedékek tudós succrescentiájának kialakítására is: Akadémiánk már akkor elismerte, mikor őt lev. taggá való megválasztásával megtisztelte. Azóta Illés József tudományos tevékenysége extensiv irányban csak

szélesedett és intensive mélyült. »A magyar címer és a királyi cím története 1804-től kezdve« című, 160 oldalra terjedő értekezésében (megjelent Értekezések a történeti tudományok köréből XXIV. köt., 6. sz.), széleskörű levéltári kutatások alapján világította meg a magyar cancelláriának a központosító törekvésekkel szemben folytatott öntudatos és rendszeres küzdelmeit és következetes ellenállását és e vonatkozásokban egészen új látványlatokat sikerült a tudomány előtt feltárnia. Két essay-szerű akadémiai felolvasásával »Hajnik Imre és a magyar jogtörténet«, továbbá »Kolosváry Sándor lev. tag emlékezete« (1928—1929), valamint a »Quadripartitum közjogi interpolációi« című tanulmányával (1931.) tevőleges részt vett a M. T. Akadémia II. osztályának a felolvasó üléseken lezajló tudományos életében s ezenkívül is több kisebb-nagyobb cikkben, értekezésben foglalkozott a jogtörténetet érintő kérdések alapos és mélyreható taglálásával.

Különösen és nagy súllyal kell azonban tiszteletteljes ajánlásunk hathatós támasztékaul kiemelnünk »Bevezetés a magyar jog történetébe. Források története...« stb. című kitűnő munkájának második és lényegesen átdolgozott kiadását (1930; 440 l.), melyben az első kiadásnak önmagában is értékes anyagát egészen új fejezetek teszik gazdagabbá. A jogtörténeti oktatás eredményessége, a tudós utánnövekvés kialakítása szempontjából ez a munka megbecsülhetetlen kézikönyv és egy egész tanári és tudósi élet leszűrt tapasztalatainak értékes eredménye.

Az Akadémia rendes tagjává való megválasztás a levelező tagságban kifejeződő elismerésnek és tudományos értékelésnek megerősítése. Dr. Illés József erre a megerősítésre tudományos munkássága révén a jogászközvélemény szemében érdemessé tette magát és mi alulírottak, tisztelettel kérjük számára a tek. Akadémia részéről ennek az érdemességnek az elismerését.

Budapest, 1933. február hó 12.

Balogh Jenő r. t.
 Finkey Ferenc r. t.
 Angyal Pál r. t.
 Eckhart Ferenc l. t.
 Kolosváry Bálint l. t.
 Vitéz Moór Gyula l. t.

Navratil Ákos l. t.
 Tomcsányi Móric l. t.
 Balás Károly l. t.
 Kuncz Ödön l. t.
 Szladits Károly l. t.

A II. OSZTÁLY A) ALOSZTÁLYÁBA

LEVELEZŐ TAGNAK:

A M. T. Akadémia II. osztályának A) alosztályában megüresedett levelező tagsági helyre, alulírottak mély tisztelettel ajánljuk megválasztásra **Dr. TÓTH LAJOS**-t, a debreceni m. kir. Tisza István Tudományegyetem nyilv. rendes tanárát és Jogtudományi Bizottságunk meghívott tagját.

Dr. Tóth Lajos a magyar magánjog tudományának régi és elismerten kiváló munkása és egyik legjellegzetesebb képviselője annak az analitikus irányzatnak, mely magánjogi irodalmunkat a történelmi és dogmatikus szempontokat követő kutatásokon felül a tudományos vizsgálódások egészen újszerű célkitűzéseivel tette gazdagabbá.

Már legelső nagyszabású munkája, mely az öröklési jog egyik elhanyagoltnak mondható intézményét, a növedéjogot dolgozta fel széles alapon és a problémához tartozó jelenségek valóban mélyreható elemzésével (megj. 1908.), oly írói és civilisztikai képességről teszen bizonyosságot, mely szerzőt egyszerre legkiválóbb jogtudósaink sorába emelte.

Írói és tudósi kvalitásait azonban dr. Tóth Lajos a legteltesebben sajátos egyéni jellegű »Magyar magánjog« című művében fejti ki, melynek az általános tanokat tartalmazó I. kötete két részben 1913, ill. 1914-ben; újabb kiadása 1922 és 1923-ban jelent meg, III. dologjogi kötete 1930-ban, az öröklési jogi kötet végül 1932-ben látott napvilágot. A mű nem a tételes anyag rendszerező ismertetése csupán, hanem annak olyképen való feldolgozása, hogy az főleg a jogászai gondolkodás fejlesztésének célját szolgálhassa. Hajszálfinom megkülönböztetései a legrejtettebb vonatkozásokat és összefüggéseket megvilágító elemzései, önálló terminológiájának pontossága és a nagy áttekintésekben való biztossága jellemzik ezt a munkát, mely a maga tartalmi gazdagságában egy negyedszázadot meghaladó tudományos bűvárkodás eredménye.

Kisebb dolgozatai közül helyszűke miatt csak a jelentősebbekre hivatkozhatunk. Így 1912-ben jelent meg szerzőnek az »Előkészítő jogviszonyról« szóló és 1925-ben »A jogképesség a magy. ált. ptkv. tervezetében« című, igen értékes tanulmánya, valamint még korábban a ptkv. II. tervezetéhez készített terjedelmes véleménye.

Tekintettel dr. Tóth Lajos munkáinak nagy belső tartalmi becsére, amikor öt néhai dr. Szász Béla üresen hagyott székére a legmelegebben hozzuk javaslatba, egy, az elődhez mindenben méltó utódnak munkaerejét óhajtánánk a tek. Akadémia nagy céljai és feladatai számára megválasztásával megnyerni és biztosítani.

Budapest, 1933. február hó 12.

Balogh Jenő r. t.
 Finkey Ferenc r. t.
 Angyal Pál r. t.
 Illés József l. t.
 Kolosváry Bálint l. t.
 Vitéz Moór Gyula l. t.
 Kuncz Ödön l. t.
 Szladits Károly l. t.

A II. OSZTÁLY B) ALOSZTÁLYÁBA

RENDES TAGNAK:

Alulírottak ajánljuk **Dr. ECKHART FERENC** egyet. ny. r. tanár, levelező tagot a II. B) osztályba rendes tagul.

1919-ben levelező taggá történt megválasztása óta Eckhartnak öt jelentős nagyobb munkája jelent meg. Elsőül kell említenünk az 1922-ben megjelent »*A bécsi udvar gazdasági politikája Magyarországon Mária Terézia korában*« című kötetét, amely nemcsak mint egyik legkomolyabb gazdaságtörténeti földolgozásunk érdemel méltánylást, hanem azért is, mert a benne földolgozott tárgy és korszak a legsarkalatosabbak közé tartozik.

Két évvel később jelent meg a pécsi egyetem tanárai által megindított »Tudományos Gyűjtemény« kézikönyvei közt »*Bevezetés a magyar történelembe*« című összefoglaló munkája, a magyar történelemnek az újabb kutatások alapján szerkesztett, különösen az újabb fejlődést tárgyaló compendiuma.

1929-ben Akadémiánk adta ki »*A Habsburg-Lotharingiai ház családi törvénye*« című, a közjogi fejlődés szempontjából értékes értekezését, a törvény keletkezésére vonatkozó iratoknak és magának a törvénynek publikálásával.

1931-ben a Hóman Bálint szerkesztésében megjelent »*A magyar történetírás új útjai*« című munkában ő írta a

»Jog- és alkotmánytörténet« című fejezetet. Ez a fejtegetése nagy port vert föl; bárhogyan is gondolkozzék azonban róla valaki, azt el kell ismerni, hogy a felvetett kérdések tisztázását nagyban előmozdította azzal az élénk polémiával, amelyet felidézett. Támadóinak a »Magyar Jogi Szemle Könyvtára«-ban megjelent újabb füzetben: »A magyar alkotmányfejlődés« válaszolt.

Ugyanebben az évben még egy német nyelven írt, Berlinben az Ost-Europa-Verlag kiadásában megjelent kötete hagyta el a sajtót: »Die deutsche Frage und der Krimkrieg«, amely ezt a fontos bonyodalmat a német kérdés fejlődése szempontjából világította meg, a bécsi levéltárakban őrzött, addig még föl nem dolgozott levéltári anyag alapján.

Eckhart Ferenc tehát levelező taggá történt megválasztása óta is szorgalmasan művelte szaktudományát. Sokoldalúságára jellemző, hogy hol politikai, hol jog- és alkotmánytörténeti, hol meg gazdaságtörténeti tárgyakat dolgozott föl, főképen azonban, hogy a hazai történet művelése mellett nemzetközi politikai témáról is olyan beható és teljesen eredeti kutatáson alapuló munkát írt, mint a krimi háborúról szóló kötete.

E nagyobb munkák mellett nem hallgathatjuk el itt néhány rövidebb lélegzetű munkáját sem. A Levéltári Közlemények megindulása után ebben a folyóiratban ismertette *A bécsi kamarai levéltár-at* (1923), majd *az osztrák levéltárügyet a háború után* (1927). A Klebelsberg-émlékkönyvben *Mária Terézia és a magyar parasztkérdés* címen (1925) érdekesen világította meg az úrbéri szabályzat kialakulásának eszmei gyökereit. A volt monarchia közös vagyonának alakulásához igen becses felvilágosításokkal járult hozzá *A volt monarchia udvartartásának vagyona* című tanulmányával (66 l., 1928.). Megemlítjük még: *Staatsrecht und Privatrecht in Ungarn im Mittelalter* (Ung. Jahrbücher 1927.), *Egy nagy magyar főpap életéből* (A Bécsi Magyar Történeti Intézet évkönyve, 1932.), *Vita a leánynegyedről* (Századok, 1932.).

De nem volna teljes a kép Eckhart Ferenc munkásságáról, ha nem említenők azt a tevékenységét, amelyet a külföld fölvilágosítására kifejtett. Fentebb említett bevezetését a magyar történetbe különböző átdolgozásban francia (*Introduction à l'histoire de Hongrie*, Paris, 1928. és *Histoire de la Hongrie*, Paris, 1932.), olasz (*Storia della nazione Ungherese*. Milano, 1929.) és angol nyelven (*A short history of the hungarian people*, London, 1932.)

is megjelentette. A Lukács György szerkesztette »La Hongrie et la civilisation« című munkában is ő írta a történeti fejezetet (*Abrégé de l'histoire de Hongrie*, 1929.). Legfontosabb azonban e részben az a Párizsban álnév alatt megjelent kis munkája, amellyel Constantinesconak a román földreform kapcsán a magyar birtoktörténetet meghamisító célzatos ferdítéseit megcáfolta és visszautasította (*La réforme agraire en Transylvanie et l'histoire*. Paris, 1927.).

Ez a lankadatlan, mindig alapos és magasabb szempontokat szem előtt tartó munkásság méltóvá teszi Eckhart Ferencet, hogy Akadémiánk rendes tagjai sorába emelje.

Károlyi Árpád t. t.
Angyal Dávid r. t.
Domanovszky Sándor r. t.
Szentpétery Imre r. t.
Lukinich Imre r. t.

Dr. HODINKA ANTAL-t, a pécsi Erzsébet-Tudományegyetem ny. r. tanárát a II. osztály B) alosztályába rendes tagnak ajánljuk.

Hodinka Antalt 1910-ben választotta meg levelező tagjává Akadémiánk. Az azóta eltelt majd negyedszázad alatt nagyarányú és igen értékes munkásságot fejtett ki, becses munkákkal gazdagítva történetirodalmunkat, még pedig legnagyobb részben Akadémiánk munkaprogramjának keretében.

Az 1908-ban Ipolyi-díjjal kitüntetett nagy munkája, *A munkácsi g. k. püspökség története*, 1910-ben jelent meg, s a következő évben követte a kiegészítése, *a püspökség okmánytára*. Ebben az évben tartotta meg székfoglalóját is, amely a *tokaji görög kereskedőtársulat kiváltságlevelének* ügyével foglalkozott.

1916-ban látott napvilágot, ugyancsak Akadémiánk kiadásában, *Az orosz évkönyvek magyar vonatkozásai* c. hatalmas műve, amely az orosz évkönyveknek árpádkori magyar vonatkozásait tartalmazza az eredeti szövegben s magyar fordításban. A régi orosz szövegeknek átültetése rendkívül nehéz feladat elé állította szerzőt, aki azonban kitűnő nyelvészeti és történelmi felkészültsége révén sikeresen tudott megküzdeni a nehézségekkel. Munkájának becsét csak növelik az egyes évkönyvekhez írt alapos bevezetései.

1922-ben a Bésán-jutalommal tüntette ki Akadémiánk *A magyarországi rutén letelepülések története* c. pályamun-

A II. OSZTÁLY B) ALOSZTÁLYÁBA

LEVELEZŐ TAGNAK:

Dr. ALFÖLDI ANDRÁS-t, a budapesti Pázmány Péter-Tudományegyetem ny. r. tanárát, a régészet, az ó- és korai középkori történet kitűnő művelőjét a II. osztály B) alosztályába levelező tagnak legmelegebben ajánljuk.

A mult évi tagajánlások alkalmával tudományos működéséről előadottakhoz alább csatoljuk irodalmi munkásságának jegyzékét, kiemelve, hogy a tavalyi ajánlás óta, több értekezés mellett »Leletek a hunkorszakból« — »Funde aus der Hunnenzeit« c. nagyobb terjedelmű és nagyjelentőségű műve jelent meg magyar és német nyelven.

Budapest, 1933. február hó 20.-án.

Domanovszky Sándor r. t.
Kuzsinszky Bálint r. t.
Szentpétery Imre r. t.
Gerevich Tibor l. t.
Heinlein István l. t.

Dr. Alföldi András irodalmi munkássága.a) *Önálló művek.*

1. Der Untergang der Römerherrschaft in Pannonien. I. = Ung. Bibl. Nr. 10., Berlin 1924. 8°, 91 ll. II. = Ung. Bibl. Nr. 12., Berlin 1926. 8°, 104 ll., 11 képestábla. (Magyarul megjelent egy részlete Hadtört. Közl. 1925. évi kötetében; egy másik részlete a gr. Klebelsberg emlékkönyvben.) III. = előkészületben.

2. A Kr. u. III. sz. világhátrázkrisise és Gallienus császár. Tanulmányosorozat, amelyből eddig megjelentek a következő fejezetek: Kb. 15 ívnyi (8°) terjedelemben:

I. Der Usurpator Aureolus und die Kavalleriereform des Gallienus. (Zeitschr. für Numismatik XXXVII. 1927. 8°, 14 ll., 2 képestáblával. Magyarul megjelent rövidében: Az orsz. m. régészeti társ. II. évk. 127. skk. ll.)

II. Das Problem des verweiblichten Kaisers Gallienus. (Zeitschr. f. Num. XXXVIII. 1928. 8°, 47 ll., 3 képtáblával.)

III. Die Besiegung eines Gegenkaisers im J. 263. (Zeitschrift f. Num. XL. 1930. 8°; 15 ll., 12 tábla. Magyarul Numism. Közl. XXV. 1926., 81—89. ll.)

IV. The numbering of the victories of the emperor Gallienus and of the loyalty of his legions. (Numism. Chronicle, 1929.) 63 l. 10 képestábla. (Magy. rövidebben: Numizm. Közl. XXV., 63—80 ll.)

V. Die Vorherrschaft der Pannonier im Römerreiche und die Reaktion des Hellenentums unter Gallienus. (25 Jahre Röm. Germ. Komm. Frankfurt a. Main, 1930. 4°, 40 ll. 5 tábla. Magy. egy része Bp. Szemle, 1930.)

VI. A gót mozgalom és Dácia feladása. K. ny. Egyet. Phil. Közl. 1929. és 1930. évi kötetéből. 70 ll. (Németül a »Forschungen u. Funde aus der Römerzeit in Ungarn« c. kötetben fog megjelenni.)

3. A Sisciában vert római pénzek corpora. Első részlete megjelent a Numizm. Közl. XXVI—VII. kötetében; 4°, 34 ll., 7 táblával.

4. Hunnenstudien. A konstantinápolyi német arch. int. kiadásában fog megjelenni. Magyarul megjelentek belőle eddig a következő fejezetek:

I. A taratan méltóságnév eredete. Magyar nyelv 1932, 205—220. ll. (További négy fejezetét felolvasta a Körösi Csoma Társaság és az Orsz. M. Régészeti Társulat ülésén.)

5. A berlini Akadémia megbízásából kiadja a Corpus Inscriptionum Latinarum III. kötete 2. kiadása keretében Pannonia feliratait.

6. Leletek a hunkorszakból. — Funde aus der Hunnenzeit = Archeologia Hungarica IX. kötet, 1932. 4°, 36 táblával és kb. 40 l. szöveggel.

b) Értekezések, cikkek

1. Il tesoro di Nagytétény. (Rivista ital. di numismatica 1920.) K. ny. 8°, 78 ll. egy táblával. (Magyarul kivonatban: Az Orsz. Rég. Társ. I. évk. 1923.)

2. A carnuntumi díszes ruhájú nőszobor. (Az Orsz. M. Rég. Társ. I. évk. 1923, 39—41 ll.)

3. Egy pannoniai ó-keresztény hitvita. (Prot. Szemle XXXIV. 1925, 1—9 ll.)

4. Óskeresztény emlékekről. (Prot. Sz. XXXV. 155—158; XXXVI. 1927. 241 l.)

5. A honfoglalás előtti Magyarország kutatásának mai helyzete. Budapesti Szemle 1926, 344—66 ll.

6. Az I. Valentinianus-féle erődépítés tégláiról. Arch. Ért. újf. XXXIX. (1920—22) 96—98 ll.

7. A kisárpási római agyagforma. U. o. 98—99 ll.

8. A keczeli lelet. U. o. 99—102 ll.

9. A zalahosszúfalusi pénzlelet. U. o. 102—3 ll.
10. Das Ende der Münzprägung in Pannonien. Mitteil. d. Num. Ges. in Wien. XXV. (1922) 172—3 ll.
11. »Siscia«. Blätter f. Münzfreunde 58. (1923.) 1. XX. 1915. (9—10 l.); 2. »Le bureau de l'Équité« und die Prägungen des Sept. Severus in Pannonien (10—11 l.) 3. Die ersten Mittelbronzen der Diocletianischen Tetrarchie in Siscia (314—5 ll. 4. »LXXII.« 5.) Die Verlegung der Münzstätte Serdica nach Siscia. (315—317; 351—2 ll.)
12. Die tribunicia potestas des Kaisers Probus. Blätter f. Münzfr. 58. (1923.) 352—3 ll.
13. Die Anerkennung der Mitregentschaft des Magnus Maximus, u. ott 353—4 ll.
14. Neue Regalianus und Dryantilla-Münzen. U. o. 354—5 ll.; 393 ll.
15. Barbarische Nachahmungen röm. Siliquae aus dem 4. Jh. n. Chr. U. o. 394—396 ll., 1 táblával.
16. Some Notes on Late Roman Mints. Num. Chronicle 1924. 69—75 ll., 2 képestáblával.
17. Analecta numismatica. Atti e memorie dell'Istituto Ital. di numismatica V. (1925.), 73—84 ll.
18. Kapitolumok Pannoniában. Arch. Ért. XXXIX. (1920—22.) 12—14 ll.
19. Magyarorsz. vonatkozású régészeti anyag a külföldön. U. o. XL. (1923—6.) 157—9 ll.
20. »ISINT« Mitteil. f. Münzsammler 1907. 1 l.
21. Apollo Pythius Aziv. Vjesnik hrvatskoga arheol. drustva n. s. XV. (1928.) 223—4 ll., 1 táblával (németül).
22. Materialien zur Klassifizierung der gleichzeitigen Nachahmungen von röm. Münzen aus Ungarn und den Nachbarländern I. Numizm. Közlöny XXV., 37—48 ll., 6 táblával.
23. Die Donaubücke Konstantins des Grossen und verwandte histor. Darstellungen auf spätröm. Münzen. Zeitschrift f. Numism. XXXVI. (1926.) 161—174 ll., egy táblával.
24. Miscellanea. Egyet. Philol. Közlöny LII. (1928.), 160—163 ll.
25. Les champs Catalauniques. Revue des Études Hongr. VI. (1928.) K. ny. 4 ll.
26. Archaeologia (Magyary Z. A magyar tudománypolitika alapvetése c. műben) 3 ll.
27. Pannoniai agyagminták és vonatkozásaik a császárokra. K. ny. Bp. 1918. 38 ll. (Az Archaeol. Ért. XXXVIII. előre megjelent része.)

28. Materialien zur Klassifizierung der gleichzeitigen Nachahmungen von röm. Münzen aus Ungarn u. d. Nachbarländern II. Numizm. Közl. XXVI—VII. 59 és kk. ll. 2 táblával.

29. U. az III. Num. Közl. XXVIII—IX. 20 ll. 6 táblával.

30. Ein Wikingerfund aus Schlesien. Altschlesien 1930. 65—67 ll.

31. Eine neue historische Inschrift aus Aquincum (Forsch. u. Funde aus d. Römerzeit in Ungarn; kb. 3 ll.) (Sajtó alatt.)

32. The first gold Issues of the Tetrarchy at Siscia. K. ny. London, 1929. 5 l. 1 táblával.

33. Der neue Weltherrscher der IV. Ekloge Vergils. Hermes 65. (1930.) 369—384 ll.

34. Attila. Weltgeschichte in Biographien (1930.) 6 ll. 8°.

35. Der Inschriftenfund aus Ondód (bei Savaria) Horváth T. A.-lal a Forsch. u. Funde aus d. Römerzeit in U. c. kötetben. (kb. 3 ll.); előkészületben.

36. The Helmet of Constantine with the Christian Monogram. Journ. Roman Studies 1932. 9—23 ll. és 3 tábla.

37. Die geistigen Grundlagen in der hochasiatischen Kulturen. Arch. Anz. 1931. 393—418 hasáb.

38. L'idée de domination chez Attila. Nouvelle Revue Hongroise 1932. 200—207.

39. Archäologische Spuren der Hunnen. Germania. 1932. 135—38.

40. A pannoniai öskereszténység néhány numizmatikai vonatkozású emléke. Num. Közl. XXX/XXXI. 8 ll.

41. Von dem Monogrammhelm Konstantins zur Krone des Königs Stephan. Acta Archaeologica 1933., sajtó alatt. (Kb. 30 ll. 10 tábla.)

42. Christliche Denkmäler aus der frühavarischen Zeit. Magyar Muzeum 1. 1933., sajtó alatt (kb. 8 ll., 3 táblával).

Ezenkívül előkészíti:

1. A Pauly-Wissowa-Kroll-féle »Realencyklopädie der Klass. Altertumswissenschaft« számára: a »Sirmium«, »Siscia«, »Pannonia« stb. cikkeket.

2. A Cambridge Ancient History XI. kötete számára »A dunái és rajnai tartományok az I—II. sz.-ban Kr. u.«, a XII. kötet részére pedig a következő részeket: I. A római birodalom és Persia. II. A gótok előnyomulása és betörései.

III. A világháború kulminációja a III. sz.-ban (Gallienus, — ellencsászárok — a galliai szeparatizmus).

c) Könyvbírálatok.

1. O. Seeck, Geschichte des Untergangs der antiken Welt, Band VI. Századok, LVI. (1922.) 581—84 ll.)

2. Diculescu, Die Gepiden. Prot. Szemle XXXIII. (1924.) 389—393. ll. és Revue des Études Hongr. 187—191 ll.

3. J. B. Bury History of the Lates Roman Empire. Prot. Szemle, XXXIII. (1924.) 449—453 ll.

4. J. Moravcsik, Attilas Tod in Geschichte u. Sage U. o., XXXVI. (1927.) 38—40 ll.

5. Bruno Brehm, Der Ursprung der germanischen Tierornamentik.

6. Kisebb kritikák: Numismatisches Literaturblatt 1924, 135—7 ll., 2002—3 ll., 2009—10 ll.

7. The Roman Imperial Coinage V. 1. Numismatic Chronicle. 1928. 107—113 ll.

8. The Roman Imperial Coinage III. 1. Num. Literaturblatt. 1930.

9. E. Kornemann, Doppelprinzipat und Reichsteilung. Num. Lit. Bl. 1930 és Századok.

10. M. Rostowzew, Skythien und der Bosphorus. Gnomon. 1933, sajtó alatt (kb. 12 ll.).

Alulírottak a II. osztály B) alosztályába tisztelettel és a legmelegebben ajánljuk levelező tagul **Dr. MISKOLCZY GYULÁ-t**, a római magyar Történeti Intézet igazgatóját, a római kir. egyetemen a magyar történelem tanárát.

Miskolczy nagyértékű kisebb dolgozatait s kéziratos műveit, amelyeket előbbi ajánlásunk alkalmából felsoroltunk, rövidség kedvéért most nem számláljuk elő; csak azt említjük meg, hogy a bécsi volt udvari és kabinet levéltárak fölszabadult anyaga alapján a *magyar reformkorszak*-ról készülő műve közel áll a befejezéshez; egy nagyobb tanulmánya pedig a *Rivista Storica*-ban fog legközelebb megjelenni.

A fősúlyt mi Miskolczy nagyszabású, kétkötetes munkájára fektetjük, mely »*A horvát kérdés története és irományai a rendi állam korában*« cím alatt 1927-ben jelent meg. Ebben a kitűnő műben előtte senki által nem használt

hatalmas és új levéltári kútfők alapján adja és világitja meg Miskolczy Horvátországhoz való újabbkori viszonyunk kialakulását és elfajulását 1847-ig. A pánszláv gondolat és az illirizmus megszületése a Dráva és a Száva közti földön, az illir-párt megerősödése, küzdelme a sokáig hatalmas magyarbarát horvát-párttal, mely a magyar reformmozgalmakkal élénken rokonszenvezett s melyet ép ezért a Décsi politika a magyar kormányférfiak rövidlátó politikájával egyesülve erőszakosan tört le: mindezek oly végzetes események, történések és irányok, amelyeket és amelyeknek sorsdöntő súlyát csak most, Miskolczy kitűnő kritikával (az összes idevágó délszláv irodalom ismeretével és kritikájával is) megírt nagy művéből láthatjuk és érthetjük igazán meg.

Föl kell említenünk még Miskolczy »*Zur staatsrechtlichen Stellung der Militärgrenze*« című jeles közjogi s jogtörténeti dolgozatát, mely szintén teljesen új levéltári anyagból merítve fejti ki, miként vált vitássá 1790 után a határörvidék államjogi helyzete s mint küzdöttek a magyar hatóságok a magyar koronától független »Soldatenland« kialakulása ellen. Ennek a problémának *legelső* s mindeddig egyetlen földolgozását kapjuk Miskolczy harmadéve megjelent jeles tanulmányában.

Valamint tavaly bátrak voltunk hangoztatni, azonkép most is meggyőződéssel ismételjük, hogy mélyen szántó munkásság megérdemelt jutalmát nyujtaná Akadémiánk, ha Miskolczy Gyulát levelező tagjai közé választaná.

Károlyi Árpád t. t.

Angyal Dávid r. t.

Domanovszky Sándor r. t.

Szentpétery Imre r. t.

Lukinich Imre r. t.

Eckhart Ferenc l. t.

Hajnal István l. t.

A II. OSZTÁLYBA

KÜLSŐ TAGNAK:

STAMMLER RUDOLF-ot, a berlini egyetem nyugalmazott tanárát, az újkori jogfilozófia úttörőjét és legkiválóbb művelőjét, a Magyar Tudományos Akadémia II. osztályába kültagnak ajánljuk.

Stammler Rudolf (szül. 1856) olyan időben lépett fel új korszakot nyitó hatással az elméleti jogtudomány és a szociálfilozófia területén, amidőn a jogtudományoknak és a filozófiának egykor igen szoros kapcsolata úgyszólván teljesen megszűnt s a társadalmi jelenségek vizsgálatában egyoldalú szociológiai irányok, a pozitívizmus, naturalizmus és materializmus uralkodtak. »*Wirtschaft und Recht nach der materialistischen Geschichtsauffassung*« (1896., 668 l.) c. munkájában a történelmi materializmussal szemben gyakorolt megsemmisítő kritikájával megingatta a marxizmus tudományelméleti alapjait s útat nyitva a társadalmi jelenségek és a jog értékelő vizsgálata számára, megalapítója lett a modern jogi értéktannak, a helyes jog kérdésére irányuló kutatásoknak. »*Die Lehre von dem richtigen Rechte*« (1902., 647 l.) c. művében továbbfejleszti ezt az irányt és a német ideáлизmusra, különösen Kant filozófiájára támaszkodva, újból szoros kapcsolatot létesít a jogelmélet és az általános filozófia között. »*Theorie der Rechtswissenschaft*« c. munkája (1911., 852 l.) a jogelmélet egész területét felöleli s már a legmodernebb metodológiai kérdések is éleselméjű kifejtést találnak benne.

Műveit, amelyek immár igen számos kiadásban váltak a tudomány közkincsévé, helyszúke miatt nem sorolhatjuk fel. Csupán azt óhajtjuk megemlíteni, hogy 1921-ben történt nyugalombavonulása óta is nem lankadó hatalmas irodalmi munkásságot fejt ki. Ebben az időben megjelent művei közül legyen szabad csupán a »*Lehrbuch der Rechtsphilosophie*« (1922., 392 l.), a »*Rechtsphilosophische Abhandlungen und Vorträge*« (1925., I. köt. 459 l., II. köt. 427 l.), valamint a »*Deutsches Rechtsleben in alter und neuer Zeit*« c. munka eddig megjelent I. kötetét (1928., — l.) megemlíteni. Szerkesztője továbbá a »*Zeitschrift für Rechtsphilosophie*« c. folyóiratnak.

A magyarság iránti rokonszenvének azzal is kifejezést adott, hogy 1908. ápr. 8-án a Magyar Jogászegyletben a helyes jog kérdéséről előadást tartott.

Stammler Rudolf ércnél maradandóbb emléket állított

magának irodalmi műveivel a jogfilozófia történetében s megválasztása külső taggá Akadémiánk díszét fogná öregbíteni.

Budapest, 1932. február hóban.

Balogh Jenő r. t.
 Pauler Ákos r. t.
 Kornis Gyula r. t.
 Angyal Pál r. t.
 Illés József l. t.
 Heller Farkas l. t.
 Kolosváry Bálint l. t.
 Dékány István l. t.
 Vitéz Moór Gyula l. t.
 Navratil Ákos l. t.
 Tomcsányi Móric l. t.
 Balás Károly l. t.
 Kuncz Ödön l. t.
 Szladits Károly l. t.

A III. OSZTÁLY A) ALOSZTÁLYÁBA

LEVELEZŐ TAGNAK:

Dr. MIHAILICH GYÖZŐ-t, a műegyetem ny. r. tanárát és érdemesült dékánját a III. A) osztály egyik megüresedett levelezőtagsági helyére tisztelettel ajánljuk.

Mihailich Győző a graphostatika, hídépítéstan és anyagvizsgálat terén egyik legkiválóbb szakférfiunk, aki nemcsak ezeket az alapos matematikai és mechanikai ismereteket feltételező disciplinákat szakadatlan tudományos kutatásokkal gazdagította, de e téren hírnevét öregbítő nagy technikai műveket alkotott. A Boráros-téri híd tervére kiírt pályázaton ő nyerte el a II. díjat, az Óbudai-híd pályázatán pedig az I. és II. díjat; ő tervezte a Szolnoki, Temesvári hidakat, a Csepeli gabonatarházat, a Margit-híd megerősítésének és kiszélesítésének terve is tőle való. Továbbá ő tervezte a Budapesti autogarázs nagy csarnokát.

Irodalmi műveinek alatt közölt lajstroma mutatja, hogy a tudományos kutatás és könyvirodalom terén szakadatlanul oly működést fejtett ki, amely nemcsak hazánkban, de a külföldön is osztatlan elismerésben részesült. Így őt választotta meg a Magyar Anyagvizsgálók Egyesülete elnö-

kének, az Internationale Vereinigung für Brückenbau und Hochbau pedig állandó bizottságának tagjául.

A tisztelettel alulírottak abban a meggyőződésben ajánljuk Mihailich Győző megválasztását, hogy benne Akadémiánk oly érdemes tagot nyerne, aki hajdani tanárának, nagynevű néhai tagtársunknak, Kherndl Antalnak, méltó utódja lenne.

Rados Gusztáv r. t.
Kürschák József r. t.
Zemplén Géza r. t.
Zelovich Kornél r. t.
Oltay Károly l. t.
Szily Kálmán l. t.

Dr. Mihailich Győző irodalmi működése.

A csomópontok merev kötése okozta mellékfeszültségek grafikai meghatározása. Magyar Mérnök és Építész Egylet Közlönye, 1906.

Rácsos tartók rugalmas elhajlásának grafikus meghatározása. M. M. és É. E. Közlönye, 1908.

Masszív hidak építése Németországban. M. M. és É. E. Heti Értesítője, 1908.

Újabb kő- és vasbetonhidak építése. M. M. és É. E. Heti Értesítője, 1909.

A vasbetontartók grafikus méretezése. M. M. és É. E. Heti Értesítője, 1909.

Die Parkgassen-Brücke in Temesvár. Beton und Eisen, 1909.

Konzolos vasbetonhidak építése Magyarországon. M. M. és É. E. Heti Értesítője, 1910.

A szolnoki közúti Tisza-híd vasszerkezete. M. M. és É. E. Közlönye, 1912.

Újpest vízművének víztornyáról. M. M. és É. E. Közlönye, 1913.

Vasbetonszerkezetek I. kötet. 1922.

Kő-, beton-, vasbeton- és fahidak. II. kiadás. 1922.

Emlékbeszéd Kherndl Antalról. Műgyetemi beszédek.

Der Getreidespeicher im Freihafen von Budapest. Beton u. Eisen. 1929.

Die Halle der Autobusgarage in der Szabó József-Strasse in Budapest. Bautechnik. 1931.

Essais comparatifs avec poutres à section en T, avec armatures en acier siliceux et réduction des sections des armatures contre le cisaillement. Referatum a párisi híd-

kongresszuson 1932. május hó. Megjelenik a kongresszus-könyvben.

A III. OSZTÁLY B) ALOSZTÁLYÁBA

LEVELEZŐ TAGNAK:

Alulírottak **GYÖRY TIBOR** dr.-t, helyettes államtitkárt és orvosegyetemi c. rendkívüli tanárt a III. osztály B) alosztályába levelező tagul ajánlják.

Györy Tibor az orvostudományok történelmének Magyarország részéről kimagasló képviselője. Szakmájában való kiválóságát elsősorban azzal alapozta meg, hogy Semmelweis Ignácnak a gyermekágyi láz kiküzdése dolgában szerzett hervadhatlan nagy érdemeit szinte páratlan energiával és az általa felkutatott adatok nagy számával, valamint meggyőző erejével bevitte az orvosi köztudatba nem csupán Magyarországon, hanem a külföldön is, elsősorban Németországban. — 106 dolgozata közül legértékesebb és legjelentősebb munkálatai Semmelweisre vonatkoznak és ezek sorában különösen kiemelendők Semmelweis összegyűjtött munkái, melyeket a Magyar Tudományos Akadémia támogatásával 1905-ben G. Fischer Jénában »Semmelweis' Gesammelte Werke« címen 604 lapon adott ki. Továbbá igen sikeresen védte meg Semmelweis igazát külföldi támadásokkal szemben, kikutatta Semmelweis családfáját, a Budapesti Kir. Orvosegyletben díszünnepi ülésen emlékbeszédet tartott, szintúgy ünnepi beszédet mondott az egyetemnek Semmelweis-ünnepélyén, végül megemlékezést írt Semmelweisről a Természettudományi Közlönyben (1906). Látni való ezekből az adatokból, hogy Györy Tibor a magyar orvosi tudomány érdekeit és értékeit nem csupán szívósan, hanem talpraesetten, alaposan védte meg és tette ezt oly fényes stílussal és tárgyalási lendülettel, hogy munkásságával a magyar ügynek elismerésre méltó nagy szolgálásokat tett.

Eme Semmelweis-dolgozatokon kívül érdekesek és becsesek a morbus hungaricus és morbus brunogallicusra vonatkozó közleményei; több kisebb cikkben értekezik Wesszprémy Istvánról, mint az immunizáló gyógykezelés előharcosáról, Sinapius Mihályról, mint a XVII. század végén antihippokratikus mozgalom megindítójáról; igen tanulságos megvilágításba helyezte a gégetükör feltalálásának tör-

ténelmi adatait, a mellkasi szervek kopogtatásának 1761-ben történt felfedezését; felette érdekesek elhunyt nagyjaink betegségére vonatkozó megjegyzései (Nagy Lajos halála és betegsége, II. Rákóczi Ferenc és bujdosó társainak betegsége és halála, Thököli Imre betegsége) és számos alkalmi előadást tartott bel- és külföldön, jelesen németországi és nemzetközi gyűléseken.

Győry Tibor orvostörténelmi munkássága, dacára bokros hivatali elfoglaltságának, folyton tart és így őt szakmájában igen tevékeny kutatónak kell mondanunk. Mint-hogy a Magyar Tudományos Akadémia III. osztályában az orvostudományok történelme szakterővel képviselve nincsen és Győry Tibort kiváló munkássága e téren elsőrendű szakemberré avatja: alulírottak őt levelező tagul a legmelegebben ajánlják.

Budapest, 1933. február hó 25.

Lenhossék Mihály r. t.
Preisz Hugó r. t.
Schaffer Károly r. t.
Buday Kálmán r. t.
Magyary-Kossa Gyula l. t.
Verebély Tibor l. t.

VENDL MIKLÓS-t, a soproni bányamérnöki és erdőmérnöki főiskolán az ásványtan és földtan rendes tanárát, a III. B) osztályba levelező tagnak ajánljuk.

Vendl Miklós pályafutását a Pázmány-egyetemen kezdte meg; előbb mint gyakornok, majd mint tanársegéd és adjunktus működött; 1923 óta a soproni főiskola tanára és 1925 óta a Pázmány-egyetemen a közettan magántanára.

Tudományos munkássága több irányú. Foglalkozott kristálytani kérdésekkel, továbbá különösen kristályoptikai problémák megoldásával; így egyebek között egyes földpátok meghatározására új módszereket is dolgozott ki; ásványkémi és optikai vizsgálatokat végzett a bazaltos amfibollal; munkatársa volt Mauritz Bélának a ditrói elaeolith-szienitek közettani és kémiai vizsgálatában; igen értékes megállapításokat tett a déli Kárpátok kristályos paláin. Az újabb időben különösen két munkakörben ért el nagyon is számba veendő eredményeket. »Sopron környékének geológiája« című, két kötetes monografia első kötetében a keleti Alpok kristályos paláit tárgyalja, megállá-

pítja azoknak eruptív származását; különösen behatóan foglalkozik a keleti Alpések regionális elterjedésű leuko-fillitjeivel, amelyekről kimutatja, hogy nem egyebek, mint muszkovit-leuchtenbergit palák és ezzel egy évtizedek óta huzódó homályos kérdést tisztáz. A monografia második része a Sopron-környéki üledékek részletes sztratigrafiai felépítését és a tektonikai viszonyokat tárgyalja, igen értékes adatokat szolgáltatva a brennbergi szénmedence geológiai alkotásához.

Számos dolgozatában foglalkozik az üledékes kőzetek vizsgálatára szolgáló iszapoló eljárások tökéletesebbé tételével. Erre a célra egy egész új készüléket szerkesztett, melyet számos vizsgálattal próbált ki. Ez az új készülék a vizsgálatokat meggyorsítja, lehetővé teszi a kisebb mennyiségekkel való dolgozást és ez előnyök mellett mégis pontosabb eredményeket szolgáltat, mint a régebbi készülékekkel való vizsgálatok.

Vendl Miklós széles látókörű kutató, aki az ásványtan, közettan és földtan minden ágában otthonos; vizsgálatait a pontosság és megbízhatóság jellemzik. Nagyon munkabíró tehetség, akitől még a jövőben is sokat várunk.

Budapest, 1933. február 20.

Zimányi Károly r. t.

Mauritz Béla r. t.

Vitális István l. t.

Rozlozsnik Pál l. t.

Szentpétery Zsigmond l. t.

telegdi Roth Károly l. t.

